

Sygn. akt I C 580/15

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2015 r.

Sąd Rejonowy w Przasnyszu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Żuromska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Małgorzata Szczypińska

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2015 r. w Przasnyszu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Towarzystwa (...) S.A z siedzibą w W.**

przeciwko **L. Ś.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego L. Ś. na rzecz Towarzystwa (...) S.A z siedzibą w W. kwotę 194 zł 06 gr (sto dziewięćdziesiąt cztery złote sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego L. Ś. na rzecz Towarzystwa (...) S.A z siedzibą w W. kwotę 59 zł 64 gr (pięćdziesiąt dziewięć złotych sześćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nadaje wyrokowi w punkcie I i III rygor natychmiastowej wykonalności.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

a. (...)

b. (...)

Przasnysz, dnia 12 listopada 2015 roku

Sygn. akt I C 580/15

UZASADNIENIE

Powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł w dniu 29 czerwca 2015r. pozew o wydanie w elektronicznym postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty zasądzonego na jego rzecz od pozwanego L. Ś. kwotę 683,17 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu podał, że zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia pojazdu mechanicznego potwierdzoną dokumentami ubezpieczeniowymi o numerach: (...), (...) i (...). Powód spełnił swoje świadczenie z umowy i udzielił pozwanemu ochrony ubezpieczeniowej przez ustalony umownie okres, za co pozwany powinien był uiścić składkę. Mimo wezwania do zapłaty pozwany nie wykonał swojego obowiązku wynikającego z umowy (k. 2-6).

Postanowieniem z dnia 21 lipca 2015r. Referendarz Sądowy przy Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Przasnyszu jako do sądu właściwości ogólnej z uwagi na przeszkodę określoną w art. 499 pkt 4 k.p.c. (k. 8).

Pozwany L. Ś. – mimo prawidłowego wezwania – nie stawiał się na rozprawę wyznaczoną na dzień 12 listopada 2015r., nie złożył odpowiedzi na pozew, nie składał ustnych ani pisemnych wyjaśnień, nie wnosił o rozpoznanie sprawy pod jego nieobecność.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W trybie automatycznego wznowienia została zawarta między A. J. a powodem Towarzystwem (...) S.A. z siedzibą w W. umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Umowa ta obejmowała okres ubezpieczenia od dnia 16 maja 2013r. do dnia 15 maja 2014r. i dotyczyła pojazdu osobowego marki F. (...), numer rejestracyjny (...), numer podwozia (...). Należną powodowi składkę wyliczono na kwotę 329 złotych, która miała być płatna w dwóch równych ratach po 164,50 złotych każda: pierwsza do dnia 13 lipca 2013r., a druga do dnia 25 listopada 2013r. Na dowód zawarcia umowy powód wystawił A. J. w dniu 29 maja 2013r. polisę oznaczoną numerem (...).

(dowód: polisa nr (...), k. 27v.)

Pismem z dnia 29 maja 2013r. powód poinformował A. J. o tym, że w związku z brakiem wypowiedzenia umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych potwierdzonej polisą numer (...), zawartej na pojazd osobowy (...), zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych została zawarta następna umowa na okres kolejnych 12 miesięcy. W załączeniu przesłał umowę ubezpieczenia OC z okresem ubezpieczenia od dnia 16 maja 2013r. do dnia 15 maja 2014r. Powód przypomniał jednocześnie o przesłaniu umowy sprzedaży lub decyzji o wyrejestrowaniu pojazdu w terminie 14 dni w przypadku zbycia samochodu lub jego wyrejestrowania.

(dowód: pismo z dnia 29 maja 2013r., k. 28)

W dniu 13 sierpnia 2013r. pozwany L. Ś. zawarł z A. J. umowę sprzedaży pojazdu mechanicznego. Na mocy tej umowy pozwany kupił za kwotę 500 złotych samochód osobowy marki F. (...) rok produkcji 1996, o numerze rejestracyjnym (...), numerze podwozia (...). W dniu 3 września 2013r. zawiadomiono Starostwo Powiatowe w P. o zbyciu wyżej wymienionego pojazdu.

(dowód: umowa sprzedaży, k. 29, potwierdzenie zgłoszenia w Starostwie Powiatowym zbycia pojazdu, k. 30)

W dniu 7 września 2013r. zbywca A. J. powiadomił powodowe towarzystwo ubezpieczeń o sprzedaży w dniu 13 sierpnia 2013r. pojazdu objętego umową obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i podał dane osobowe pozwanego jako nabywcy samochodu osobowego.

(dowód: zgłoszenie zbycia pojazdu, k. 29v.)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle przedstawionych przez stronę powodową dokumentów powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

W niniejszym postępowaniu powód dochodził zwrotu składek ubezpieczeniowych z tytułu wystawionych trzech polis o numerach: (...).

Na wstępie rozważań przede wszystkim należy stwierdzić, że w realiach niniejszej sprawy zaistniały podstawy do wydania wyroku zaocznego. Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. Na mocy art. 339 § 2 k.p.c. wydając wyrok zaoczny, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W toku niniejszego procesu strona pozwana zachowała postawę całkowicie bierną. Mimo prawidłowego wezwania na rozprawę (przez dwukrotne awizo na adres wynikający z systemu PESEL_SAD) pozwany nie stawiał się na nią, nie złożył odpowiedzi na pozew, choć takie uprawnienie zostało przewidziane w art. 207 § 1 k.p.c. W żaden sposób nie ustosunkował się do żądania pozwu, nie zakwestionował jego zasadności. A zatem wystąpiły przesłanki uzasadniające wydanie wyroku zaocznego. Jednocześnie, w ocenie Sądu, nie zaszły żadne przesłanki negatywne, o których mowa w art. 340 k.p.c. Pozwany nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swojej nieobecności, nie składał też ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawie.

Niezależnie od wynikającego z art. 339 § 2 k.p.c. domniemania prawdziwości twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy, Sąd ma każdorazowo obowiązek krytycznego ustosunkowania się do jego twierdzeń z punktu widzenia ich ewentualnej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. W przypadku wątpliwości w tym przedmiocie Sąd nie może wydać wyroku zaocznego, opierając się tylko na twierdzeniach powoda o okolicznościach faktycznych. Należy wówczas przeprowadzić postępowanie dowodowe w celu wyjaśnienia powstałych wątpliwości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1998r., sygn. akt I CKU 85/98; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997r., sygn. akt I CKU 115/97).

Przytoczone w pozwie twierdzenia, ocenione przez pryzmat przedstawionej dokumentacji związanej z zawarciem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, budziły poważne wątpliwości Sądu co do zasadności roszczenia w całości. Wobec powyższego uznano za konieczne przeprowadzenie postępowania dowodowego, co w zasadzie ograniczyło się do dopuszczenia dowodu z dokumentów załączonych przez stronę powodową do pisma procesowego z dnia 21 września 2015r. (zresztą zgodnie z zawartym w tym piśmie wnioskiem dowodowym). Sąd formalnie natomiast nie oddalił wniosków dowodowych zamieszczonych w pozwie, albowiem zostały one zgłoszone na wypadek kwestionowania przez pozwanego faktu nieuiszczenia składek i faktu wezwania go do zapłaty listem poleconym. Wobec braku jakiegokolwiek reakcji pozwanego na dochodzone pozwem roszczenie nie można uznać, aby wymienione okoliczności były przez niego podważane.

Zgodnie z art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Umowa ubezpieczenia ma charakter odpłatny, co oznacza, że ubezpieczający ma obowiązek uiszczać na rzecz ubezpieczyciela składkę. Składka jest formą świadczenia, które ubezpieczający jest obowiązany spełnić w zamian za ochronę ubezpieczeniową, którą gwarantuje ubezpieczyciel.

Szczegółowe regulacje w zakresie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zawiera ustawa z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Stosownie do art. 31 ust. 1 tejże ustawy w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na posiadacza pojazdu, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, przechodzą prawa i obowiązki poprzedniego posiadacza wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, wypowie ją na piśmie. W przypadku

wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC, ulega ona rozwiązaniu z dniem jej wypowiedzenia. Przepisów art. 28 nie stosuje się.

Z kolei art. 32 ust. 1 wspomnianej ustawy stanowi, że posiadacz pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, jest obowiązany do przekazania posiadaczowi, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu, potwierdzenia zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz do powiadomienia na piśmie zakładu ubezpieczeń, w terminie 14 dni od dnia przeniesienia prawa własności pojazdu, o fakcie przeniesienia prawa własności tego pojazdu i o danych posiadacza, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu. Według ust. 4 tego artykułu posiadacz pojazdu mechanicznego, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu ponosi odpowiedzialność wobec zakładu ubezpieczeń za zapłatę składki należnej za okres od dnia, w którym nastąpiło przeniesienie na niego prawa własności pojazdu. Posiadacz pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, ponosi solidarną odpowiedzialność z posiadaczem pojazdu, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu, za zapłatę składki należnej zakładowi ubezpieczeń za okres od dnia przeniesienia prawa własności do dnia powiadomienia przez niego zakładu ubezpieczeń o okolicznościach, o których mowa w ust. 1.

Z przywołanych wyżej przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych wynikają trzy ważne wnioski. Po pierwsze, na nabywcę pojazdu mechanicznego przechodzą wszelkie prawa i obowiązki związane z zawartą umową ubezpieczenia, w tym również obowiązek uiszczania składek za udzielaną przez ubezpieczyciela ochronę ubezpieczeniową. Po drugie, odpowiedzialność za zapłatę składki ogranicza się do okresu liczonego od dnia, w którym przeniesiono na nabywcę własność pojazdu. Po trzecie, odpowiedzialność za zapłatę składki za okres od dnia, w którym nastąpiło przeniesienie własności pojazdu, do dnia, w którym zakład ubezpieczeń został powiadomiony o przeniesieniu własności, ponoszą zarówno zbywca, jak i nabywca, a ich odpowiedzialność jest solidarna.

Z dokumentów przedłożonych do akt sprawy wynika, że w okresie ochrony ubezpieczeniowej wskazanej w polisie numer (...) samochód osobowy marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) został sprzedany pozwanemu, o czym zbywca pojazdu, A. J. poinformował powoda. Sam fakt, że A. J. wykonał obowiązek związany z powiadomieniem zakładu ubezpieczeń o fakcie sprzedaży pojazdu, świadczy o tym, że nie kwestionował on tego, iż doszło do zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia na okres następnych 12 miesięcy w trybie przewidzianym w art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Można też przyjąć – wobec braku stanowiska przeciwnego w tym przedmiocie – że A. J. przekazał pozwanemu jako nabywcy pojazdu mechanicznego dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Zgodnie z treścią polisy ochrona ubezpieczeniowa obejmowała okres od dnia 16 maja 2013r. do dnia 15 maja 2014r., a składka za cały ten okres wyniosła 329 złotych, przy czym miała być ona uiszczona w dwóch równych ratach. Data uiszczenia drugiej części składki (25 listopada 2013r.) przypadła więc już po dacie nabycia pojazdu przez pozwanego (13 sierpnia 2013r.), a zatem pozwany ponosi odpowiedzialność za jej zapłatę.

Sąd natomiast nie znalazł powodów do obciążenia pozwanego składkami w związku z wystawieniem dwóch polis, a mianowicie o numerach (...) i (...). Pierwsza z wymienionych polis nie została w ogóle załączona do pisma procesowego z dnia 21 września 2015r., choć powód konsekwentnie powoływał się na nią jako podstawę faktyczną dochodzonego roszczenia. W tej sytuacji nie można było w ogóle zbadać, czy umowa ubezpieczenia została zawarta z pozwanym, jakiego pojazdu mechanicznego ta umowa dotyczyła, w jakiej wysokości powód naliczył składkę za udzieloną ochronę ubezpieczeniową i w jaki sposób ta składka miała być płatna. W ocenie Sądu, nie było żadnych uzasadnionych podstaw, aby wzywać powoda do przedłożenia tego dokumentu, zwłaszcza w sytuacji, gdy po pierwsze, powód jest przedsiębiorcą, świadczącym usługi ubezpieczeniowe, a polisa stanowi podstawowy dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia, po drugie, powód był w toku niniejszego procesu reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Powód powinien skrupulatnie i z należyłą dbałością o własne interesy kompletować dokumenty, w oparciu o które formułuje żądanie pozwu, i tylko jego mogą obciążać zaniedbania w tym zakresie. Co więcej, z uzasadnienia pisma procesowego z dnia 21 września 2015r. wynika, że składka z polisy numer (...) miała być płatna do dnia 15 stycznia 2014r., co oznacza, że okres ochrony ubezpieczeniowej pokrywał się częściowo z ochroną ubezpieczeniową udzieloną na podstawie umowy, której zawarcie zostało potwierdzone polisą numer (...).

Okoliczność ta mogłaby wskazywać na to, że powód był posiadaczem dwóch różnych pojazdów mechanicznych i w odniesieniu do dwóch różnych pojazdów mechanicznych miał zawartą umowę ubezpieczenia, aczkolwiek pozostaje to – wobec braku dowodów – wyłącznie w sferze rozważań hipotetycznych.

Druga wskazana wyżej polisa wprawdzie została przedłożona do akt sprawy, ale dotyczy ona innej osoby niż pozwany i innego pojazdu mechanicznego niż samochód osobowy marki F. (...). Z polisy tej wynika, że ubezpieczającym jest E. S. zamieszkała w P., a ochroną ubezpieczeniową w okresie od dnia 14 kwietnia 2013r. do dnia 13 kwietnia 2014r. objęto pojazd osobowy marki D. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Niewykluczone, że podobnie jak w przypadku polisy numer (...), w czasie trwania ochrony ubezpieczeniowej pojazd mechaniczny marki D. (...) został zdyktowany, a jego właścicielem stał się pozwany. Niemniej jednak trudno tę okoliczność zweryfikować z uwagi na brak jakichkolwiek dowodów i jest ona jedynie efektem domysłów Sądu, a wydaje się ona tym bardziej wątpliwa, jeśli zważy się na fakt, że okres ochrony ubezpieczeniowej potwierdzony polisami numer (...) jest bardzo podobny i w zasadniczej części się pokrywa. Przedstawiona polisa numer (...) jest jedynie dowodem potwierdzającym, że do zawarcia umowy ubezpieczenia doszło między powodem a E. S.. Dokument ten sam w sobie nie może kreować odpowiedzialności pozwanego z tytułu zapłaty składki. Ciężar dowodu, że pozwany stał się nabywcą pojazdu odpowiedzialnym za uiszczenie składki od dnia przeniesienia własności samochodu, spoczywał na powodzie, a mając na względzie przedłożone przez niego dokumenty, nie można przyjąć, aby sprostął obowiązkowi w tym zakresie.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że powód wykazał zasadność powództwa jedynie w odniesieniu do kwoty 164,50 złotych z tytułu należnej II składki ubezpieczeniowej, która wynika z umowy potwierdzonej wystawieniem polisy numer (...). Kwotę tę zasądzono od pozwanego na rzecz powoda na podstawie art. 805 § 1 k.c. oraz art. 31 ust. 1 i art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (vide: pkt I wyroku). W pozostałym zakresie powództwo oddalono jako nieudowodnione (vide: pkt II wyroku).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c. Powód był uprawniony do dochodzenia odsetek od zaległych odsetek, zgodnie z treścią art. 482 § 1 k.c. Stosownie do przywołanego przepisu od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Przepis art. 482 § 1 k.c. daje możliwość domagania się skapitalizowanych odsetek za okres od terminu płatności określonego jako termin uiszczenia składki ubezpieczeniowej do daty wniesienia pozwu oraz żądania odsetek od zaległych odsetek od momentu wytoczenia powództwa. Odsetki od odsetek należy liczyć od dnia wytoczenia powództwa o te odsetki.

Jak podkreślił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 maja 1994r. (sygn. akt III CZP 70/94, OSNCP 1994, nr 11, poz. 220, Wokanda 1994, nr 9, s. 6), samo pozwanie o odsetki zaległe – a więc o odsetki za opóźnienie w zapłacie określonej sumy pieniężnej – nie daje jeszcze podstawy do stosowania procentu składanego od dnia złożenia pozwu. W konsekwencji żądanie pozwu musi objąć także odsetki od odsetek i dopiero ten moment otwiera możliwość obliczania odsetek od nowej, podwyższonej wysokości.

Zgodnie z polisą numer (...) druga część składki miała być uiszczona do dnia 25 listopada 2013r. Tym samym od dnia następnego pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia wynikającego z umowy ubezpieczenia. Odsetki skapitalizowane na dzień poprzedzający wniesienie pozwu (28 czerwca 2015r.) wyniosły 29,75 złotych. Jednakże z uwagi na zakaz określony w art. 321 k.p.c. Sąd z tego tytułu nie mógł zasądzić więcej niż sama się tego domagała strona powodowa. Z pozwu i pisma procesowego z dnia 21 września 2015r. wynika, że powód tytułem skapitalizowanych odsetek żądał jedynie kwoty 29,56 złotych i taką też kwotę doliczono do należności głównej zasądzonej w pkt I wyroku.

W dalszej części powództwo o zasądzenie skapitalizowanych odsetek zostało oddalone z tego względu, że nie wykazano zasadności żądania odnośnie do zapłaty składek ubezpieczeniowych.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., stosownie do wyniku sprawy. W niniejszym postępowaniu powód domagał się zasądzenia kwoty 683,17 złotych, a utrzymał się ostatecznie z żądaniem

zapłaty kwoty 194,06 złotych. Oznacza to, że wygrał niniejszy proces w 28,4% (194,06 złotych / 683,17 złotych x 100%), a pozwany – w 71,6%.

Do kosztów poniesionych przez powoda zaliczono: koszt zastępstwa procesowego w kwocie 180 złotych i uiszczoną opłatę sądową od pozwu w kwocie 30 złotych. Pozwany nie poniósł żadnych kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw. Tym samym pozwany powinien zwrócić powodowi kwotę 59,64 złotych, o czym orzeczono jak w pkt III wyroku.

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Zgodnie z przywołanym przepisem sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli wyrok uwzględniający powództwo jest zaoczny. Rygor ten nadano również w zakresie zasądzonych kosztów procesu (vide: pkt IV wyroku).